

Datu un zināšanu ieguldījums Eiropas vides un klimata mērķu sasniegšanā

EVA–Eionet stratēģija 2021.–2030. gadam

Vāka dizains: PomilioBlumm
Vāka foto: PomilioBlumm
Makets: PomilioBlumm – EVA

Juridisks paziņojums

Šīs publikācijas saturs neatspoguļo Eiropas Komisijas vai citu Eiropas Savienības iestāžu oficiālo viedokli. Ne Eiropas Vides aģentūra, ne personas vai uzņēmumi, kas rīkojas aģentūras vārdā, neatbild par to, kā tiek izmantota šajā publikācijā iekļautā informācija.

Paziņojums par autortiesībām

© Eiropas Vides aģentūra, 2021.

Reproducēšana ir atļauta, ja tiek norādīts avots.

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2021.

Plašāka informācija par Eiropas Savienību ir pieejama internetā. (<http://europa.eu>)

ISBN 978-92-9480-360-3

doi: 10.2800/92395

Par EVA un Eionet

Eiropas Vides aģentūra (EVA) ir Eiropas Savienības aģentūra. Mūsu uzdevums ir sniegt pamatotu, neatkarīgu informāciju par vidi un klimatu. Regulu, ar ko izveido EVA, Eiropas Savienība pieņēma 1990. gadā, un aģentūra sāka darbību Kopenhāgenā 1994. gadā. Ar regulu tika izveidots arī Eiropas Vides informācijas un novērojumu tīkls (*Eionet*). *Eionet* ir EVA un tās dalībvalstu un sadarbības valstu partnerības tīkls. *Eionet* ietver arī Eiropas tematiskos centrus – Eiropas organizāciju konsorcijs, kuriem ir speciālas zināšanas konkrētās vides jomās un kuri atbalsta EVA un *Eionet* dalībvalstis.

Lai atbalstītu politikas veidošanu Eiropā, mēs cieši sadarbojamies ar valstu un Eiropas iestādēm, īpaši ar Eiropas Komisiju, Eiropas Parlamentu un Eiropas Savienības Padomi.

eea.europa.eu/about-us

European Environment Agency
Kongens Nytorv 6
1050 Copenhagen K
Denmark

Tālr.: +45 33 36 71 00
Tīmekļvietne: eea.europa.eu/lv

Datu un zināšanu ieguldījums Eiropas vides un klimata mērķu sasniegšanā

EVA–Eionet stratēģija 2021.–2030. gadam

Šajā dokumentā ir izklāstīts redzējums un stratēģiskie mērķi, ko Eiropas Vides aģentūra un Eiropas Vides informācijas un novērojumu tīkls centīsies sasniegt nākamajās desmitgadēs. Darbs tiks veikts dokumentā norādītajos piecos darba virzienos. Sīkāka informācija par konkrētām darbībām tiks sniegta vienotajos programmdokumentos.

Eiropas Vides aģentūra un Eiropas Vides informācijas un novērojumu tīkls

Uz pierādījumiem balstītas zināšanas par Eiropas vidi un klimatu

Par mums

Eiropas Vides aģentūra (EVA) un Eiropas Vides informācijas un novērojumu tīkls (*Eionet*) kopš 1994. gada sniedz Eiropas iedzīvotājiem un politikas veidotājiem datus un informāciju par Eiropas vidi un klimatu. Šodien mūsu plašais tīkls savieno simtiem iestāžu no 38 dalībvalstīm un sadarbības valstīm.

Mēs kopīgi esam izveidojuši plašu zināšanu bāzi, kas mums ļauj kopīgiot gandrīz reāllaika datus par gaisa kvalitātes mērījumiem visā Eiropā, dokumentēt siltumnīcefekta gāzu emisiju tendences un prognozes, nodrošināt satelītdatus par zemes pārklājumu un sniegt integrētus novērtējumus par Eiropas vides un klimata stāvokli.

Kas padara EVA–Eionet unikālu?

- **Tīkls, kura uzmanības centrā ir pievienotās vērtības radīšana:** tīkls savieno iestādes visā Eiropā un ļauj veikt salīdzinošu analīzi, veidot spējas, pilnveidot procesus un apmainīties ar paraugpraksi.
- **Datu infrastruktūra:** inovatīva e-zināšanas infrastruktūra valstu un starptautiskām datplūsmām, kuras pamatā ir kvalitātes nodrošināšanas procesi.
- **Ar datiem pamatotas zināšanas:** ietver novērtējumus, rādītājus un analīzi par progresu līdz mērķrādītājiem, izmantojot visplašāko un aktuālāko datu sakopojumu par vides un klimata jautājumiem.
- **Politikas atbalsts:** vispārārstīta zināšanu sniedzēja loma, kuras pamatā ir cieša sadarbība ar politikas veidotājiem visā Eiropā un ieguldījums svarīgākajos globālajos procesos.
- **Analītiskā zinātība:** spēja novērtēt progresu, perspektīvas, pārmaiņu virzītājspēkus un iespējamo politisko reakciju, aptverot plašu vides un klimata jautājumu loku.

Reaģēšana uz nākotnes izaicinājumiem

Noturības veidošanai ir vajadzīga vērienīga politika un izmantojamu zināšanu atbalsts

Nākamajā desmitgadē Eiropai būs jārisina bezprecedenta vides un klimata problēmas un vienlaikus jāstimulē atgūšanās no Covid-19 pandēmijas ekonomiskās un sociālās ietekmes. Eiropas zaļais kurss un ar to saistītie zaļās atveseļošanas stimulešanas pasākumi liecina par vērienu, ar kādu Eiropas Savienība un Eiropas valstis ir gatavas risināt šīs problēmas, izvirzot ilgtermiņa mērķus ar konkrētiem mērķrādītājiem un veidojot jaunus finanšu instrumentus.

Ziņojumā "Vide Eiropā: stāvoklis un perspektīvas 2020" (SOER 2020) EVA aicina sistēmiski reaģēt uz vides un klimata problēmām, izvērsot darbību vairākos virzienos. Lai panāktu ievērojamus uzlabojumus, ir svarīgi pilnībā īstenot pašreizējo vides un klimata politiku. Turklāt ilgtspējas mērķu pilnīga integrēšana sociālekonomiskajā politikā un pasākumos palīdzēs panākt izmaksu ziņā lietderīgu un taisnīgu pāreju uz ilgtspējīgu attīstību. Eiropai ir arī jārada apstākļi ilgtspējīgākam dzīvesveidam. Tāpēc ir vajadzīga lielāka sabiedrības informētība par patēriņa ietekmi, kā arī uzņēmumu iesaistīšanās, lai atbalstītu vajadzīgo pārkārtošanos. Bez koordinētiem globāliem centieniem daudzi mērķi netiks sasniegti, tāpēc Eiropai būs jāizmanto sava ietekme kaimiņvalstīs un pasaules līmenī.

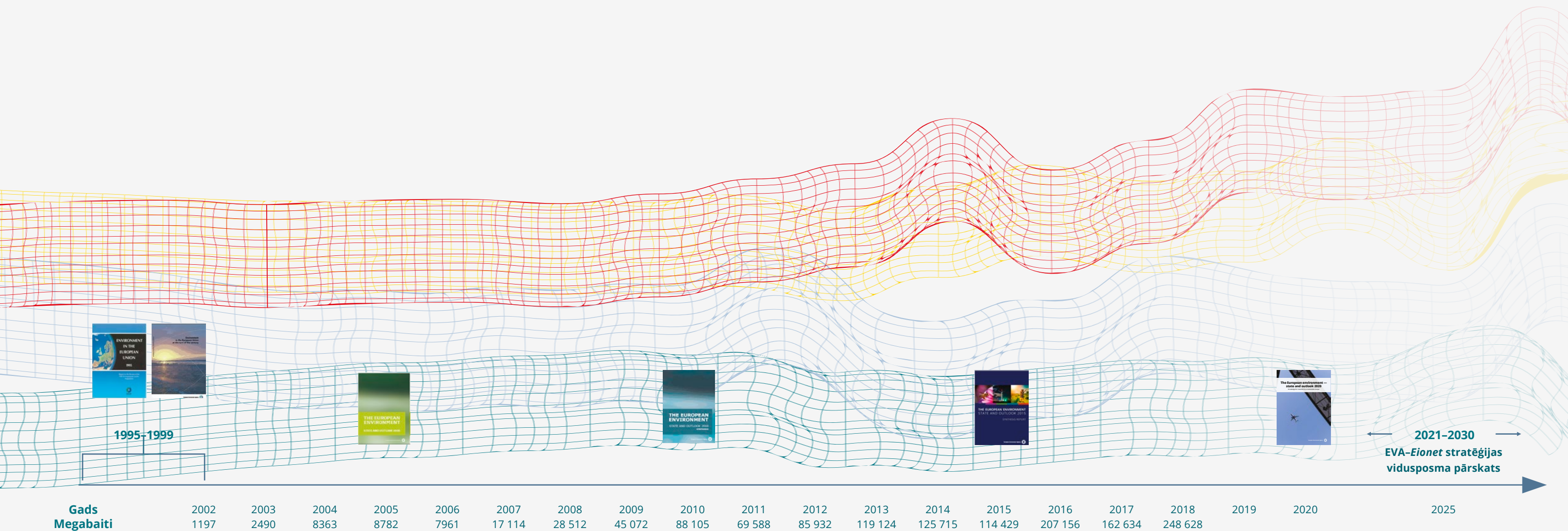
Politikas veidotāju, uzņēmumu un iedzīvotāju nākamajā desmitgadē izdarītās izvēles noteiks, kad un kā Eiropa sasniegs izvirzītos mērķus. EVA–Eionet stratēģija 2021.–2030. gadam atbalstīs šīs izvēles, nodrošinot izmantojamās zināšanas par tendencēm, perspektīvām un risinājumiem ilgtspējīgai Eiropai.

Lielais datu sprādziens

- Gaisa un klimats
- Ilgtspēja un labklājība
- Daba
- Vairāk nekā viens vides jautājums

Šī vizualizācija atspoguļo par četriem vides jautājumiem saņemto datu apjoma pastāvīgo pieaugumu, sākot no 2002. gada (Reportnet izveides gads).

Šodien mēs apstrādājam gandrīz 250 reizu vairāk datu nekā 2002. gadā.

EVA–Eionet stratēģija 2021.–2030. gadam

Datu un zināšanu ieguldījums Eiropas vides
un klimata mērķu sasniegšanā

Ko mēs vēlamies sasniegt: redzējums līdz 2030. gadam

EVA un Eionet palīdzēs veidot ilgtspējīgu Eiropu, nodrošinot uzticamas un izmantojamas zināšanas pamatotu lēmumu pieņemšanai par prioritātēm un risinājumiem saskaņā ar Eiropas politikas mērķiem.

Sadarbība, kas sniedzas tālāk par Eionet dalībvalstīm

Eiropas zaļā kursa mērķis ir panākt, lai Eiropa darbotos globāli kopā ar kaimiņvalstīm un partnervalstīm. Mēs mobilizēsim zinātību un resursus, lai atbalstītu šos mērķus, jo īpaši Rietumbalkānu valstīs un Eiropas tuvākajās kaimiņvalstīs.

Eiropas vides un klimata politikas mērķi

Vides un klimata problēmu risināšana ir mūsdienu noteicošais uzdevums. Lai panāktu ilgtspējīgu nākotni, politikas iniciatīvas, tostarp Eiropas zaļais kurss, aicina rīkoties šādos virzienos:

- apturēt bioloģiskās daudzveidības izzušanu un atjaunot ekosistēmas,
- līdz 2050. gadam panākt siltumnīcefekta gāzu neto nulles emisijas un klimatnoturību,
- sasniegt nulles piesārņojuma mērķi netoksiskai videi,
- panākt resursefektivitāti aprites ekonomikā,
- integrēt ilgtspējas dimensiju visās ES politikas jomās.

Mums būs nozīmīga loma vides un klimata pasākumu atbalstīšanā saskaņā ar šiem galvenajiem Eiropas politikas virzieniem un 8. vides rīcības programmas īstenošanā.

Mēs atbalstīsim arī pasaules mēroga centienus, tostarp ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un ilgtspējīgas attīstības mērķus.

Kā mēs darbosimies: stratēģiskie mērķi

SM1 Atbalstīt politikas īstenošanu un pāreju uz ilgtspējīgu attīstību

Radīt uz pierādījumiem balstītas zināšanas, lai atbalstītu politikas īstenošanu un jaunu iniciatīvu izstrādi nolūkā paātrināt un paplašināt pāreju uz ilgtspējīgu attīstību.

SM2 Sniegt savlaicīgu ieguldījumu ilgtspējas problēmu risinājumos

Sniegt mērķorientētu informatīvu ieguldījumu politiskās un publiskās diskusijās, organizējot zināšanu izplatīšanu par reaģēšanas pasākumiem, tostarp inovatīviem sabiedrības problēmu risinājumiem.

SM3 Veidot spēcīgākus tīklus un partnerības

Stiprināt mūsu tīklu, aktīvāk iesaistoties valstu līmenī, un sadarboties ar citām vadošām organizācijām, lai veicinātu zināšanu un pieredzes apmaiņu.

SM4 Pilnīgi izmantot datu, tehnoloģiju un digitalizācijas potenciālu

Izmantot digitalizāciju, tostarp jaunās tehnoloģijas, lielos datus, mākslīgo intelektu un zemes novērošanu, kas papildinās un potenciāli aizstās vispārārstītus informācijas avotus, lai labāk atbalstītu lēmumpieņemšanu.

SM5 Nodrošināt resursus mūsu kopīgajiem mērķiem

Attīstīt struktūras, zinātību un spējas visā mūsu tīklā, lai apmierinātu mainīgās vajadzības pēc zināšanām, nodrošinot un dažādojot resursus, kas vajadzīgi mūsu kopīgā redzējuma īstenošanai.

Ko mēs darīsim: darba virzieni

Mēs nodrošināsim izmantojamas zināšanas piecos darba virzienos. Mēs pievērsīsimies Eiropas ražošanas nozarēm (tostarp lauksaimniecībai, mežsaimniecībai, zivsaimniecībai un rūpniecībai), kā arī ražošanas sistēmām un patēriņam (enerģija, mobilitāte, pārtika un ēkas), īstenojot šos savstarpēji saistītos darba virzienus.

Bioloģiskā daudzveidība un ekosistēmas

Saskaroties ar pastāvīgu bioloģiskās daudzveidības zudumu un ekosistēmu degradāciju, Eiropa cenšas atgriezt mūsu dzīvē dabu. Mēs uzraudzīsim šo pārkārtošanos un atbalstīsim darbību īstenošanu un novērtēšanu šajā jomā, tostarp dabā balstītu risinājumu izstrādi.

Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās

Klimata pārmaiņas notiek pašlaik un turpināsies nākamajās desmitgadēs. Eiropas mērķis ir līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti, stiprināt noturību un mazināt neaizsargātību pret klimata pārmaiņām. Mēs uzraudzīsim šo pārkārtošanos un atbalstīsim politikas un pasākumu izstrādi, īstenošanu un novērtēšanu šajā jomā.

Cilvēku veselība un vide

Mēs novērtēsim vides piesārņotāju un Eiropas klimata pārmaiņu ietekmi uz cilvēku veselību un uzlabosim izpratni par sociālajiem un demogrāfiskajiem faktoriem, kas ietekmē Eiropas iedzīvotāju apdraudētību un neaizsargātību. Mēs atbalstīsim Eiropas nulles piesārņojuma mērķu un saistīto Eiropas un valstu pasākumu īstenošanu.

Aprites ekonomika un resursu izmantošana

Mēs uzraudzīsim progresu Eiropas pārejā uz aprites ekonomiku un vidiskos un klimatiskos ieguvumus. Mēs izvērtēsim Eiropas centienus mazināt ietekmi, ko rada mūsu sabiedrības izejvielu, produktu un pakalpojumu ražošana un patēriņš un atkritumi.

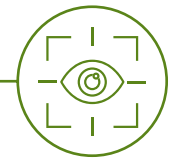

Ilgspējīgas attīstības tendences, perspektīvas un reaģēšanas pasākumi

Mēs varam sasniegt izvirzītos vērienīgos mērķus, stimulējot būtiskas pārmaiņas dzīvesveidā un patēriņā un ražošanas modeļos, kas veicina neilgtspējīgas tendences. Mēs izvērtēsim tendences un perspektīvas vides prioritātēs, nozarēs, sistēmās un politikas jomās un iesaistīsim ieinteresētās personas inovācijā un citos reaģēšanas pasākumos, kas vajadzīgi, lai īstenotu Eiropas zaļo kursu.

REDZĒJUMS

EVA–Eionet redzējums līdz 2030. gadam

Palīdzēt veidot ilgtspējīgu Eiropu, nodrošinot uzticamas un izmantojamas zināšanas pamatotu lēmumu pieņemšanai par vides un klimata prioritātēm un risinājumiem

Kopīgs redzējums par ilgtspējīgu Eiropu

Mūsu redzējums ir palīdzēt veidot ilgtspējīgu Eiropu, nodrošinot uzticamas un izmantojamas zināšanas pamatotu lēmumu pieņemšanai par vides un klimata prioritātēm un risinājumiem saskaņā ar Eiropas politikas mērķiem.

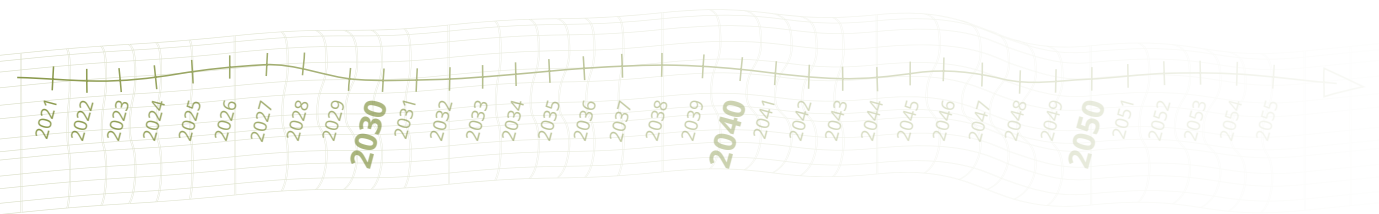
EVA un *Eionet* kopā veidos vadošo tīklu ar vides un klimata politiku saistītu zināšanu kopīgošanai Eiropas Savienības un valstu līmenī.

Mūsu pamatuzdevums

Mūsu pamatuzdevums ir izvērtēt datus un informāciju, sniegt būtiskus un savlaicīgus ieskatus par progresu virzībā uz vides un klimata ilgtspējas mērķiem un vēlamajām pārmaiņām sabiedrībā un nodrošināt pastāvīgu uzraudzību, lai pilnīgi īstenotu attiecīgo vides un klimata politiku.

Mēs zinām, ka Eiropas vērienīgie vides un klimata mērķi tiks sasniegti ar daudziem lēmumiem un savstarpēji saistītām izvēlēm dažādos līmeņos – Eiropas, reģionālā, valstu un vietējā līmenī – un mums būs jāsadarbojas ar galvenajiem partneriem un citām organizācijām. Īstenojot darba programmas, mēs strādāsim ciešā sadarbībā ar citiem zināšanu sniedzējiem.

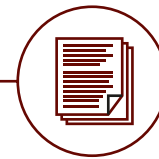
Lai panāktu lielāku ietekmi, mēs pievērsīsim vēl lielāku uzmanību mērķorientētai un savlaicīgai saziņai, nodrošinot zināšanu plašu pārņemšanu lēmumpieņēmēju vidū un sabiedrībā.

STRATĒGISKAIS MĒRĶIS 1

Atbalstīt politikas īstenošanu un pāreju uz ilgtspējīgu attīstību

Radīt uz pierādījumiem balstītas zināšanas, lai atbalstītu politikas īstenošanu un jaunu rīcībpolitiku izstrādi nolūkā paātrināt un paplašināt pāreju uz ilgtspējīgu attīstību.

Mūsu zināšanas, kuru pamatā ir jaunākie zinātniskie atklājumi un kvalitatīvi dati, palīdzēs Eiropai – Eiropas Savienībai, tās dalībvalstīm un citām EVA dalībvalstīm un sadarbības valstīm – sasniegt politikas mērķus, tostarp tos, kas noteikti Eiropas zaļajā kursā, 8. vides rīcības programmā un globālajās saistībās.

Eiropas Vides aģentūra un Eiropas Vides informācijas un novērojumu tīkls:

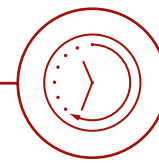
- nodrošinās zināšanas, lai sekmētu politikas īstenošanu un informatīvi atbalstītu tādu jaunu iniciatīvu izstrādi, kuras var paātrināt un paplašināt pāreju uz ilgtspējīgu attīstību;
- turpinās izstrādāt un izmantot savu plašo kvalitatīvo datu kopu klāstu ar garām laika grafiku rindām, atbalstot plašu vides un klimata rīcībpolitiku spektru;
- nodrošinās, ka tiek izmantota labākā pieejamā zinātniskā informācija, iesaistot EVA Zinātnisko komiteju un plašas zinātnieku aprindas;
- izstrādās un kopīgos zināšanas par galvenajām ilgtspējas problēmām un risinājumiem visās enerģētikas, mobilitātes, pārtikas un apbūvetas vides sistēmās;
- pievērsīsies plašākajām problēmām un iespējām, ko rada pāreja uz ilgtspējīgu attīstību gan Eiropas, gan valstu līmenī, tostarp tādiem pārmaiņu veicinātājiem kā finanšu nozare un pilsētas;
- stiprinās spējas dot ieguldījumu politikas un pasākumu novērtēšanā.

Viena no šīs stratēģijas prioritātēm ir atbalstīt zināšanu par vidi un klimatu integrēšanu ekonomikas, telpiskās plānošanas un sociālās kohēzijas politikā, tostarp sniegt padziļinātus ieskatus par Eiropas un pasaules dinamiku un tās ietekmi uz politikas īstenošanu Eiropā.

Ar uzlabotām zināšanām, piemēram, par galvenajām tendencēm un rādītājiem, izmaksu ziņā lietderīgu īstenošanas praksi un iespējām paplašināt sociālo inovāciju, lai sasniegtu ilgtspējas mērķus, mēs 2021.–2030. gadā atbalstīsim arī tādas svarīgus ES politikas procesus kā Eiropas pusgads un vides politikas īstenošanas pārskats.

STRATĒGISKAIS MĒRKIS 2

Sniegt savlaicīgu ieguldījumu ilgtspējas problēmu risinājumos

Sniegt mērķorientētu informatīvu ieguldījumu politiskās un publiskās diskusijās, organizējot zināšanu izplatīšanu par reaģēšanas pasākumiem, tostarp inovatīviem sabiedrības problēmu risinājumiem

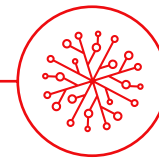
EVA-Eionet zināšanu ietekme būs atkarīga no mūsu iespējām un spējas tās piemērotā laikā un pareizā formātā iesaistīt attiecīgajās publiskajās un politiskajās debatēs. Lai to izdarītu, mēs:

- palielināsim spēju uzraudzīt un apzināt jaunas problēmas un ātri mobilizēt attiecīgās zināšanas, kas ir mūsu tīkla un citu partneru rīcībā;
- stiprināsim spēju nekavējoties reaģēt uz politikas veidotāju pieprasījumiem pēc zināšanām;
- kopīgosim inovatīvus risinājumus, kas īstenoti Eiropas valstīs dažādos pārvaldības līmeņos;
- izstrādāsim un nodosim zināšanas politikas veidotāju un sabiedrības vajadzībām piemērotākajos formātos, lai veicinātu plašāku pārņemšanu un izmantošanu lēmumpieņemšanā;
- pastāvīgi attīstīsim komunikācijas pieejas, kanālus un rīkus, lai nodrošinātu, ka mūsu zināšanas ir saprotamas, pieejamas un sasniedzamas visiem, un vienlaikus stiprināsim spēju aktīvi sadarboties ar iedzīvotājiem.

Pētnieki, praktiķi, lēmumpieņēmēji, finansēšanas struktūras, pilsētas un pilsoniskās sabiedrības organizācijas sadarbosies, aktīvi piedaloties pārkārtošanās procesos.

STRATĒGISKAIS MĒRKIS 3

Veidot spēcīgākus tīklus un partnerības

Stiprināt mūsu tīklu, aktīvāk iesaistoties valstu līmenī, un sadarboties ar citām vadošām organizācijām, lai veicinātu zināšanu un pieredzes apmaiņu

EVA un *Eionet* apvieno simtiem organizāciju – Eiropas iestādes, publiskas iestādes un pētniecības institūtus no visas Eiropas. Mūsu tīkls aptver visas ES dalībvalstis, ES pievienošanās procesā iesaistītās valstis, kā arī vairākas valstis, kas nav ES dalībvalstis.

Mēs veidojam unikālu zināšanu tīklu, kas savieno uzticamus datus un analītisku un zinātnisku kompetenci ar Eiropas un dažos gadījumos globāliem politikas procesiem. Tas mums ļauj veikt integrētus novērtējumus, kas aptver visplašāko jautājumu loku, pamatojoties uz uzticamiem datiem un zinātību.

Lai nodrošinātu zināšanas, kas Eiropai ir vajadzīgas ilgtspējas mērķu sasniegšanai, mēs:

- kļūsim par elastīgāku un inovatīvāku zināšanu tīklu, labāk sasaistot spēcīgu valstu līmeņa zinātību ar Eiropas līmeni;
- veicināsim aktīvāku iesaisti valstu līmenī, izmantojot pasākumus, kuros piedalās dažādas iestādes, organizācijas un sabiedrība;
- apvienosim centienus ar citiem vadošiem tīkliem, piemēram, vides aizsardzības aģentūru tīklu, ziņošanas un zinātniskajiem tīkliem un apvienībām;
- apzināsim zināšanu kopienu Eiropas līmenī un sadarbosimies ar to, lai nodrošinātu Eiropas ieguldījumu pētniecībā un inovācijā pilnīgu izmantošanu;
- apzināsim jaunas zināšanu nepilnības un izpētīsim sadarbības iespējas ar attiecīgiem partneriem, tostarp ES aģentūrām, piemēram, Eiropas Ķimikāliju aģentūru, Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un Eiropas Slimību profilakses un kontroles centru, lai palīdzētu tās novērst;
- attiecībā uz ziņošanas pienākumiem un kopīgu interešu jautājumiem turpināsim stiprināt sadarbību ar svarīgos reģionālos un globālos procesos iesaistītām starptautiskām iestādēm, tostarp Apvienoto Nāciju Organizācijas struktūrām un konvencijām.

STRATĒGISKAIS MĒRĶIS 4

Pilnīgi izmantot datu, tehnoloģiju un digitalizācijas potenciālu

Atbalstīt Eiropas politikas programmas īstenošanu un turpmāku izstrādi, izmantojot Eiropas datu stratēģiju un digitālo programmu, lielo datu, mākslīgā intelekta un zemes novērošanas potenciālu, lai uzlabotu informācijas sniegšanu

Digitālās tehnoloģijas, datu ieguve no jauniem avotiem un zemes novērošanas, kā arī datošanas spējas pēdējos desmit gados ir attīstījušās nepieredzētā tempā. Šīs norises nozīmē jaunas iespējas un jaunus izaicinājumus. Jaunas datplūsmas dažādos telpiskos līmeņos arvien vairāk tiek apvienotas ar vispārāzītiem datu avotiem, savienotas ar sociālekonomiskiem mainīgajiem lielumiem un sasaistītas ar satelītu un *in situ* novērojumu gandrīz reāllaika datiem.

Paredzot, ka šī datu revolūcija un digitalizācija nākamajā desmitgadē turpināsies, un lai uzlabotu darbu ar datiem un zināšanām, mēs:

- paplašināsim datu kopīgošanu, automatizēšanu un uzraudzības un ziņošanas racionalizēšanu visā mūsu tīklā;
- kā vadošais Eiropas vides datu centrs padarīsim visus savus datus atrodamus, savstarpēji izmantojamus, pieklūstamus un atkalizmantojamus;
- pilnībā izmantosim Copernicus datu un informācijas piekļuves pakalpojumu, amatierzinātnes, lielo datu un mākslīgā intelekta potenciālu;
- uzlabosim datu savlaicīgumu, salīdzināmību, granularitāti un integrāciju, tostarp salīdzinošās novērtēšanas potenciālu;
- nodrošināsim nepārtrauktu uz datiem balstītu inovāciju, galveno uzmanību pievēršot progresam datizrces, analītikas, ģeogrāfiskās informācijas sistēmu, datu vizualizācijas un modeļēšanas jomā, lai regulāri atjauninātu rādītājus;
- sekmēsīm apmaiņu ar zinātību, tehnisko atbalstu un racionalizāciju, kas vajadzīga esošo rīcībpolitiku īstenošanas uzlabošanai;
- izpētīsim un attiecīgos gadījumos novērtēsīm savstarpējo saistību starp digitalizāciju un vides un sociālo ilgtspēju.

STRATĒGISKAIS MĒRĶIS 5

Nodrošināt resursus mūsu kopīgajiem mērķiem

Attīstīt struktūras, zinātību un spējas visā mūsu tīklā, lai apmierinātu daudzveidīgās un mainīgās vajadzības pēc zināšanām, nodrošinot un dažādojot resursus, kas vajadzīgi mūsu kopīgā redzējuma īstenošanai

Lai nodrošinātu zināšanu, tehnoloģiju, komunikācijas un pārvaldības prakses nepārtrauktu attīstību, organizācijām un tīkliem ir jāpielāgo un jāinovē esošās struktūras un rīki un jāiegulda līdzekļi jaunās jomās.

Lai būtu šo norišu priekšplānā un sasniegtu kopīgos mērķus, mēs:

- piesaistīsim labākos talantus un ieguldīsim līdzekļus darbiniekos, lai attīstītu un uzturētu mūsu redzējuma īstenošanai vajadzīgās kompetences un zinātību;
- nodrošināsim EVA finanšu resursu bāzes pārvaldītu dažādošanu, vienlaikus aizsargājot aģentūras institucionālo lomu un neatkarību;
- meklēsim vajadzīgo finansējumu, lai pilnībā izmantotu *Copernicus* datu potenciālu, veidojot spēcīgus tīklus ar citiem galvenajiem dalībniekiem, kas arvien pieaugošās datplūsmas saista ar politikas veidotājiem;
- paplašināsim EVA un *Eionet* dalību attiecīgos ES pētniecības projektos, tādējādi stiprinot mūsu lomu zinātnes un politikas saskarnē;
- izpētīsim iespējas izmantot ES finanšu instrumentu finansējumu, lai mūsu tīkls vajadzības gadījumā varētu sekmēt politikas īstenošanu un atbalstīt prakses kopienas;
- stiprināsim dalībvalstu un sadarbības valstu spējas, lai nodrošinātu, ka mūsu tīkls spēj reaģēt uz mainīgām vajadzībām un prasībām;
- atbalstīsim ekspertu spēju un zināšanu inovāciju attīstību mūsu tīklā, izmantojot strukturētus mehānismus, piemēram, *EEAcademy*;
- atbalstīsim zināšanas, zinātību un prasības, kas saistītas ar ES vides un klimata politikas un tiesību aktu pilnīgu īstenošanu Rietumbalkānos.

Pāreja uz ilgtspējīgu attīstību nozīmē, ka visām politikas jomām un pārvaldības līmeņiem būs jādarbojas kopā, lai virzītu visu sabiedrību aptverošas pārmaiņas un darbības. Tas nozīmē saskaņotu ieguldījumu, ko sniedz dažādas politikas jomas, sākot no pētniecības un inovācijas, ekonomikas, rūpniecības, konkurences un tirdzniecības līdz nodarbinātībai, izglītībai un labklājībai.

Darba virzieni

Katrs no pieciem stratēģiskajiem mērķiem tiks īstenots visos mūsu darba virzienos.

EVA un Eionet būs svarīga loma vides un klimata pasākumu atbalstīšanā saskaņā ar Eiropas politiku un Eiropas zaļo kursu un jo īpaši 8. vides rīcības programmas, kā arī Eiropas globālo saistību īstenošanā.

Mēs izvirzīsim par prioritāti izpratni par savstarpējām saiknēm šajos darba virzienos un starp tiem. Mēs pievērsīsim uzmanību ražošanas nozarēm (lauksaimniecībai, mežsaimniecībai, zivsaimniecībai un rūpniecībai), kā arī ražošanas sistēmām un patēriņam (enerģija, mobilitāte, pārtika, ēkas), tostarp analizēsīm šīs nozares un sistēmas.

1 Bioloģiskā daudzveidība un ekosistēmas

Mēs informatīvi atbalstīsim un izvērtēsīm darbības, kuru mērķis ir aizsargāt bioloģisko daudzveidību un atjaunot ekosistēmas ilgtspējīgai izmantošanai, lai apmierinātu cilvēku vajadzības. Mēs atbalstīsim ar datiem pamatotas uzraudzības, ziņošanas un novērtēšanas darbības saskaņā ar ES Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam, konkrēti:

- veicināsim monitoringa un novērošanas sistēmas, kas uzlabo datplūsmas par bioloģiskās daudzveidības stāvokli un noslodzi un izmaiņām jūras, ūdens un sauszemes ekosistēmās;
- uzlabosim izpratni par invazīvu svešzemju sugu, piesārņojuma, klimata pārmaiņu, dabas resursu, bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu intensīvas izmantošanas un pārmērīgas izmantošanas kumulatīvo ietekmi;
- stiprināsim novērtējumu par galvenajiem sistēmiskajiem virzītājspēkiem, kas ietekmē bioloģisko daudzveidību un ekosistēmas;
- uzlabosim ekoloģiskās un ekonomiskās analītikas un modelēšanas izmantošanu, kas ļaus mūsu novērtējumiem labāk atbilstīt uz ekosistēmām vērstu pārvaldības praksī;
- atbalstīsim pieejas dabā balstītiem risinājumiem, galveno uzmanību pievēršot svarīgu ekosistēmu aizsardzībai, atjaunošanai un ilgtspējīgai pārvaldībai, arī klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu un bioekonomikas kontekstā;
- palielināsim atbalstu, lai efektīvi un saskaņoti īstenotu tādas savstarpēji un ar Eiropas zaļo kursu saistītas ES stratēģijas kā stratēģija "no lauka līdz galdam" un nulles piesārņojuma stratēģija un attiecīgās rīcībpolitikas, vienlaikus turpinot darbu pie bioloģiskās daudzveidības integrēšanas visās ekonomikas nozarēs un no dabas atkarīgās (piemēram, pārtikas) sistēmās.

2 Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās

Mēs uzraudzīsim Eiropas progresu virzībā uz klimatneitralitāti un klimatnoturību un atbalstīsim attiecīgo rīcībpolitiku un papildpasākumu izstrādi, īstenošanu un novērtēšanu Eiropas plašāko ilgtspējas mērķu kontekstā:

- vāksim attiecīgus datus un informāciju par siltumnīcefekta gāzu emisijām, kā arī par klimata pārmaiņu ietekmi, neaizsargātību un pielāgošanos Eiropā, veiksīm šo datu kvalitātes pārbaudi, apkopošanu un ziņošanu;
- analizēsīm un novērtēsīm šos datus, ņemot vērā Eiropas un valstu klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās mērķus un saistības;
- uzraudzīsim valstu klimata politikas un ar to saistīto pasākumu īstenošanu un ietekmi tādās nozarēs kā enerģētika, transports, ēkas, lauksaimniecība, mežsaimniecība un citi zemes izmantošanas veidi;
- apzināsim klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās rīcībpolitiku sinerģijas un kompromisus ar citiem vides jautājumiem, piemēram, bioloģisko daudzveidību, gaisa piesārņojumu, saldūdens un jūras vidi;
- pilnveidosim zināšanas par risinājumiem vides un ilgtspējas problēmu risināšanai enerģētikas un mobilitātes sistēmās.

3 Cilvēku veselība un vide

Mēs novērtēsīm ietekmi uz veselību, ko rada gaisa, augsnes un ūdens piesārņojums, troksnis, ķīmiskas vielas un klimata pārmaiņas Eiropā. Mēs atbalstīsim Eiropas nulles piesārņojuma mērķus un attiecīgu Eiropas un valstu pasākumu izstrādi, īstenošanu un novērtēšanu:

- novērtēsīm vides piesārņojuma, ķīmisku vielu un Eiropas klimata pārmaiņu iedarbību uz iedzīvotājiem un ietekmi uz veselību;
- novērtēsīm ieguvumus veselībai un labklājībai, ko var sniegt tīrāka vide un veselīgas ekosistēmas, un apzināsim ar ekosistēmu degradāciju saistītus jaunus riskus un ietekmi uz veselību;
- atbalstīsim saskaņā ar attiecīgiem tiesību aktiem ziņojamo tematisko datu un informācijas savlaicīgu paziņošanu, apstrādi un izplatīšanu un Eiropas politikas mērķu sasniegšanā panāktā progresa uzraudzību;
- noskaidrosim, kādu ietekmi uz veselību atstāj Eiropas sociālekonomisko nozaru un sistēmu radītā vides noslodze, un ieguvumus, ko var sniegt ietekmes mazināšanas pasākumi un politika;
- saskaņā ar Eiropas zaļā kursa taisnīgas pārkārtošanās principiem vēl vairāk uzsvēsim, cik lielā mērā sociāli faktori, tostarp sociāla nevienlīdzība un individuāla rīcība, var ietekmēt gan vides stresa faktoru iedarbību, gan neaizsargātību pret tiem.

4 Aprites ekonomika un resursu izmantošana

Mēs izvērtēsīm progresu Eiropas pāreju uz aprites ekonomiku un savas zināšanas par slodzi uz vidi un klimatu, ko rada Eiropas izejvielu, produktu un pakalpojumu ražošana un patēriņš un atkritumi. Mēs atbalstīsim aprites ekonomikas rīcības plāna un ar to saistītās Eiropas un valstu politikas īstenošanu:

- novērtēsīm progresu Eiropas pāreju no lineāras uz aprites ekonomiku, liekot uzsvāru uz galvenajām produktu vērtības ķēdēm un inovatīviem pakalpojumu un uzņēmējdarbības modeļiem;
- izcelsim apritīguma uzlabošanas iespējas, tostarp otrreizējo izejvielu reciklēšanu un atkalizmantošanu, droša un ilgtspējīga dizaina principu ieviešanu, ekoinovāciju un labu praksi, kā arī apzināsim šķēršļu ceļā uz lielāku apritīgumu;
- uzraudzīsim progresu virzībā uz Eiropas politikas mērķiem atkritumu rašanās novēršanas un atkritumu ilgtspējīgas apsaimniekošanas jomā;
- novērtēsīm Eiropas patēriņa un ražošanas sistēmu ietekmi uz vidi un klimatu, raugoties no Eiropas un pasaules perspektīvas un pievēršot uzmanību resursietilpīgām nozarēm un savstarpējām saiknēm starp aprites ekonomiku, dekarbonizācijas iniciatīvām un bioekonomiku.

5 Ilgtspējīgas attīstības tendences, perspektīvas un reaģēšanas pasākumi

Mēs nodrošināsim informatīvu atbalstu diskusijām par problēmām pāreju uz ilgtspējīgu attīstību, izvērtējot ar vidisko, ekonomisko un sociālo mērķu vienlaicīgu līdzsvarošanu saistītās sinerģijas un kompromisus:

- atbalstot 2025. un 2030. gada ziņojumu "Vide Eiropā: stāvoklis un perspektīvas" izstrādi, novērtēsīm ilgtspējīgas tendences un perspektīvas Eiropā un pasaulē, aplūkojot vides un klimata prioritātes, nozares, sistēmas un politiku;
- atbalstīsim uzraudzības sistēmas, kuru pamatā ir rādītāji un kuras informē par progresu jo īpaši tādu ES politikas prioritāšu īstenošanā kā 8. vides rīcības programma, vides politikas īstenošanas pārskats un Eiropas zaļais kurss;
- kopā ar valstīm palīdzēsīm uzraudzīt un novērtēt progresu vides un klimata prioritāšu īstenošanā saistībā ar ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un ilgtspējīgas attīstības mērķiem;
- novērtēsīm savstarpējo saistību starp ilgtspējas sociālekonomisko, vidisko un pārvaldības dimensiju, tostarp pārmaiņu virzītājspēkiem, pozitīvām sinerģijām un negatīviem ārējiem faktoriem;
- sadarbosīsim ar galvenajiem partneriem svarīgos ES stratēģisko prognožu un ieinteresēto personu procesos, lai gūtu ieskatu un izmantojamās zināšanas par pārejas uz ilgtspējīgu attīstību modeļiem;
- atbalstīsim zināšanu attīstību par sistēmu pārkārtošanos, piemēram, sinerģijām, riskiem, inovācijām, politikas integrāciju un politikas saskaņotību, īpašu uzmanību pievēršot pilsētām un finanšu sektoram;
- pēcpandēmijas atveseļošanas plānu un mainīgu makroekonomisko apstākļu kontekstā izvērtēsīm, kā ilgtspējīgs finansējums var stimulēt centienus panākt ilgtspējīgu attīstību.

Darba virzieni

